

Курачук, С. Улюбiць у родны горад цэлы свет / Святлана Курачук // Бiблiятэчны свет. – 2022. – № 4. – С. 21-23.

Напярэдаднi юбiлейнай даты Кобрына - пра краязнаўчую выдавецкую дзейнасць Кобрынскай цэнтральнай раённай бiблiятэкі, прысвечаную гораду.

Краязнаўства

**Святлана Курачук,
Галоўны бiблiёграф
Кобрынскай цэнтральнай
раённай бiблiятэкі**

Улюбiць у родны горад цэлы свет

Любоў да малой радзiмы, Бацькаўшчыны прыходзiць праз веданне яе гiсторыi, культуры. Каб выхаваць у нашчадкаў павагу да роднага горада, да спадчыны сваiх землякоў, паказаць Кобрын ва ўсёй яго велiчы i прыгажосцi, супрацоўнiкi Кобрынскай цэнтральнай раённай бiблiятэкі выкарыстоўваюць розныя формы работы. Адна з iх – краязнаўчая выдавецкая дзейнасць. Рыхтуецца i выдаецца разнастайная краязнаўчая прадукцыя, з дапамогай якой можна ўзбагацiць свае веды пра Кобрын: буклеты, памятки, календары, дайджэсты, гiсторыка-бiблiяграфiчныя нарысы, бiблiяграфiчныя i iнфармацыйна-бiблiяграфiчныя паказаль-нiкi, летапiсы.

У 2022 г. спаўняецца 735 гадоў з часу першага пiсьмовага згадвання пра Кобрын на старонках летапiснай гiсторыi. Ён уваходзiць у лiк найстаражытнейшых гарадоў Беларусi, гiстарычны лёс якога быў надзвычай складаны. Кобрын вядомы сваёй гiсторыяй, славытымі мясцiнамі, помнiкамі, традыцыямi, людзьмi. Гiстарычныя падзеi, знакамыя асобы, цiкавыя факты – усё гэта знаходзiцца ў цэнтры ўвагi шматлiкiх выданняў бiблiятэкі пра Кобрын. Бiблiёграфамi аддзела абслугоўвання i iнфармацыi падрыхтаваны шэраг краязнаўчых выданняў серыi «Ведай i любi свой горад».

Хронiка вызвалення:

Вялiкая Айчынная ў iмёнах i датах

20 лiпеня 1944 г. назаўжды ўпiсана ў гiсторыю нашага горада. У гэты дзень прыйшло доўгачаканае вызваленне ад нямецка-фашысцкай акупацыi. Невыпадкава дату 20 лiпеня мы святкуем як Дзень горада, i гэтыя дзве падзеi адзначаем разам, прыгожа i з годнасцю. Гiсторыка-бiблiяграфiчны летапiс «Яны вызвалялi наш горад», які вяртае нас да вялiкай памятнай для кабынчан даты, змяшчае хронiку вызвалення Кобына, дазваляе даведацца пра тых, хто прымаў удзел у гэтай аперацыi. Закладка-банер «Хронiка вызвалення Кобына» змяшчае кароткую фактаграфiчную iнфармацыю, а таксама дае спасылку праз QR-код да сайта Кобынскай раённай цэнтралiзаванай бiблiятэчнай сiстэмы (РЦБС) для атрымання больш поўнай iнфармацыi па тэме. Кабынчане свята шануюць i захоўваюць памяць аб тых, хто загінуў у баях з ворагам, i бясконца ўдзячны iм за мужнасць, гераiзм, веру ў перамогу. Некаторыя з iх вярнулiся да нас у назвах вулiц. 19 вулiц горада носяць iмёны герояў, удзельнiкаў Вялiкай Айчынай. Даведнiк «Думаць пра жывых, памятаць пра загінуўшых» - пра тых, хто вызваляў Кобын, хто можна змагаўся пры яго абароне i праявіў гераiзм, чыiмi iмёнамі названы вулiцы горада. Крэатыўна аформленая iнфармацыйная закладка «Вулiцы, аваяныя славай: гiсторыя Вялiкай Айчынай у назвах вулiц Кобына» прадстаўляе фактаграфiчныя звесткi, а адпаведны QR-код дазваляе зацiкаўленаму чалавеку iмгненна зайсцi на сайт Кобынскай РЦБС i атрымаць падрабязную iнфармацыю.

Горад багатай спадчыны

Кобын лiчыцца адной з вiзiтных картак Брэстчыны i ўсёй Беларусi, прывабным маршрутам для турыстаў i падарожнiкаў. Тут багатая турыстычная iнфраструктура, мноства цiкавых аб'ектаў i славатасцей. Дайджэст-iнфармiна славатасцей горада «Сем цудаў Кобына» знаёмiць з самымi адметнымi гiсторыка-культурнымi аб'ектамі, якія могуць служыць сiмваламі, брэндам горада, што па праву лiчацца гонарам i славай малой радзiмы.

Жыхары г. Кобына лiчаць, што цудаў у iх значна больш чым сем, i спіс цiкавых аб'ектаў можна працягваць i працягваць... Пацвярджаюць гэта турыстычна-бiблiяграфiчны даведнiк «Захавальнiкi гiсторыi роднага краю», гiсторыка-краязнаўчая памятка i краязнаўчая закладка-круiз пад аднайменнай назвай «Мы гаворым “Кобын”, маем на ўвазе...». Галоўная мэта выданняў - даць магчымасць пазнаёмiцца з рознымi аспектамі мiнулага i сучаснага выдатных мясцiнаў, помнiкаў, славатасцей нашай малой радзiмы.

Маляўнiча аформленае рэкламнае выданне «Гiсторыка-культурная спадчына Кобыншчыны» змяшчае пералiк усiх гiсторыка-культурных каштоўнасцей па Кобына i Кобынскага раёна, уключаных ў Дзяржаўны спіс гiсторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублiкi Беларусь, а плакат-карта «Дапамагаем адкрываць родны край» прадстаўляе культурна-гiстарычныя аб'екты Кобыншчыны са спасылкамі на сайты ўстаноў, якія займаюцца краязнаўчай дзейнасцю. Старажытны i сучасны Кобын расце, маладзее i разам з тым беражлiва захоўвае сваю гiстарычную спадчыну. Нам ёсць чым ганарыцца, нам ёсць што паказаць!

Гiсторыя i сучаснасць

Гiсторыя Кобына — гэта гiсторыя войнаў, паўстанняў, якія выпалi на лёс Беларусi.

Амаль усе вызначальныя падзеі закрулі і наш горад. Інфармацыйна-бібліяграфічны выданні «Помнік рускай славы: лёс галоўнага помніка горада», «Воінскай славай аваяны» прысвечаны падзеям Айчыннай вайны 1812 г., а менавіта Кобрынскаму бою, у якім была атрымана першая значная перамога рускіх войск пасля многіх дзён адступлення. У гонар той вікторыі ўсталяваны манумент - бронзавы арол з распасцёртымі крыламі і лаўровым вянком у кіпцюрах, марціры з пірамідкамі ядраў, які стаў своеасаблівай візітнай карткай нашага горада і якому нададзены статус гісторыка-культурнай каштоўнасці Рэспублікі Беларусь.

Кобрын – гэта спалучэнне багатай гістарычнай спадчыны з рысамі сучаснага еўрапейскага горада. Значныя змены ў яго знешні выгляд і інфраструктуру прыйшлі ў сувязі са святкаваннем рэспубліканскага фестывалю-кірмашу працаўнікоў вёскі «Дажынкi», які ў 2009 г. прымаў наш горад. Літаральна за год горад атрымаў новы імпульс у сваім развіцці, набыў новае аблічча. Аб 17 дажыначных аб'ектах, многія з якіх сёння фарміруюць сучасны воблік Кобрына, створаны краязнаўчы календар-фоталетапіс «Другая маладосць старажытнага горада».

За апошнія гады прыкметна папрыгажэлі, памаладзелі вуліцы нашага горада. Амаль у кожнай свой лёс. Не ўсім давялося пранесці праз стагоддзі першапачатковыя назвы, якія засталіся толькі на старых картах-планах. Даведнік-тур па вуліцах «Імёны тваіх вуліц, горад Кобрын» дае цікавую, карысную інфармацыю пра назвы вуліц горада ў мінулым і сучасным, шырока прадстаўляе фотагалерэю вуліц горада ў розныя часы. З году ў год Кобрын расце, але пры гэтым захоўвае свой непаўторны гістарычны выгляд.

Многія лічаць, што візітка Кобрына – гэта месцы, гістарычна звязаныя з жыццём і дзейнасцю рускага палкаводца Аляксандра Суворова, жыццёвы шлях якога стаў часткай гісторыі Кобрына. Кобрынскі ваенна-гістарычны музей імя А. В. Суворова - добра вядомы краязнаўчы брэнд, месца, якое многія гады прыцягвае да сябе ўвагу кабынчан і турыстаў, гасцей нашага горада. Без упамінання пра музей не абыходзіцца ні адно даведачнае ці энцыклапедычнае выданне, якое тычыцца Кобрына. Дзякуючы багатым калекцыям аўтэнтчных прадметаў музей карыстаецца нязменнай папулярнасцю, а ўнікальныя экспанаты выклікаюць цікавасць як у простых прыхільнікаў гісторыі, так і ў спецыялістаў. Інфармацыйна-бібліяграфічны паказальнік «Візітная картка Кобрына» выдадзены з нагоды 75-годдзя з часу заснавання музея імя А. В. Суворова.

Да трох знакавых дат Кобрынскага парку імя А. В. Суворова — 250-годдзя з часу заснавання, 70-годдзя ў статусе парку культуры і адпачынку, 55-годдзя з часу прысваення статусу помніка садова-паркавага мастацтва — прымеркаваны інфармацыйна-пазнавальны даведнік «Зялёная жамчужына Кобрына». Калісьці – невялікая сядзіба, а сёння – помнік прыроды і садова-паркавага мастацтва рэспубліканскага значэння, старажытны і прыгожы парк з'яўляецца аблюбованым месцам адпачынку для наведвальнікаў усіх узростаў.

Калі адпачынак і падтрымка спатрэбіцца не цэлу, а душы, тады знайсці іх можна ў храмах, якіх у Кобрыне нямала. Падчас праваслаўных свят здаецца, што меладычны гук царкоўных звонаў льецца з усіх бакоў горада. Цыкл «Праваслаўныя святыні Кобрыншчыны» прадстаўлены па-мастацку аформленымі інфармацыйнымі буклетами «Манастыр у імя Усяміласцівага Спаса» і «Царква ў імя святых апосталаў Пятра і Паўла», зробленымі ў фармаце «акенца».

Кобрын сённяшні – прамысловы горад, аснову якога складае машынабудаванне, металаапрацоўка і харчовая прамысловасць. Тавары з кобынскай маркай добра

вядомыя не толькі ва ўсіх рэгіёнах Беларусі, але і ў краінах блізкага і далёкага замежжа. Аб прадпрыемствах Кобрына выдадзена пяць бібліяграфічных паказальнікаў серыі «3 гісторыі прадпрыемстваў горада»: «Прадукцыя кобрынская – якасць еўрапейская» (ААТ «Кобрынскі масларобна-сыраробны завод»), «"СІТОМА": час змяняецца – якасць застаецца», «"САЛЕА-Кобрын": стаўка на экспарт і мадэрнізацыю», «"Айбаліты" сельскагаспадарчай тэхнікі» (ААТ «Кобрынскі завод аграпрамысловага машынабудавання», «Увасабленне густу і якасці» (ВУП «Брэсцкія традыцыі» - Кобрынскі мясакамбінат).

Іх лёсы звязаны з Кобрынам

Кобрын багаты сваёй гісторыяй, культурай і, вядома ж, людзьмі. Многія землякі пакінулі ў гісторыі Кобрына значны след. Біябібліяграфічны паказальнік «Краязнавец з вялікай літары» з серыі «Асоба ў гісторыі малой радзімы» прысвечаны краязнаўцу, гісторыку, выдатнаму кіраўніку, публіцысту, Ганароваму грамадзяніну г. Кобрына Аляксею Міхайлавічу Мартынаву; паказальнік «Залатая зорка Кобрына» - Герою Савецкага Саюза, ваеннаму дзеячу, удзельніку Вялікай Айчыннай вайны, Ганароваму грамадзяніну г. Кобрына Уладзіміру Мікалаевічу Кірмановічу.

Серыя «Імёны на карце Кобрыншчыны» прадстаўлена трыма выданнямі: «Імі ганарыцца Кобрыншчына», «Па працы – пашана», «Людзі навукі нашага краю», якія даюць магчымасць аператыўнага доступу да значнага масіву інфармацыі пра вядомых землякоў, што пакінулі прыкметны след у гісторыі Кобрына і Кобрынскага раёна. Цыкл імянных закладак «Славутыя імёны маёй малой радзімы» змяшчае кароткую фактаграфічную інфармацыю пра вядомых землякоў, а таксама для атрымання больш поўных звестак па тэме адсылае праз QR-код да краязнаўчага блока сайта Кобрынскай РЦБС. Таксама падрыхтаваны інфармацыйныя закладкі, якія прысвечаны ўраджэнцам Кобрына О. Зарыскаму, У. Кірмановічу, А. Мартынаву, А. Стральчонку і інш. Цікавы дызайн, сучаснае афармленне, інфарматыўнасць робяць іх цікавымі для карыстальнікаў.

Ведай і любі свой горад

Пра багатую падзеямі гісторыю, баявыя і працоўныя традыцыі, слаўтасці і памятныя мясціны Кобрына напісана шмат. Рэкамендацыйны бібліяграфічны паказальнік «Улюбiць у родны горад цэлы свет: што чытаць аб Кобрыне» дае кароткі, але змястоўны агляд кніг, энцыклапедычных выданняў, даведнікаў, фотаальбомаў, прысвечаных нашаму гораду. У 2022 г. да Дня горада серыя бібліяграфічных паказальнікаў «Ведай і любі свой горад» папоўнілася інфармацыйна-бібліяграфічным спісам «Кобрыну - 735», які ўключае амаль 300 выданняў пра гэты горад

Цікавым будзе знаёмства з тэматычным зборнікам вершаў мясцовых паэтаў «І будзе слова землякоў гучаць над роднаю старонкай», які знаёміць чытачоў з творамі аб родным горадзе, зборнікам вершаў і песень пад назвай «Свой родны край у вершах славім», у якім пад адной вокладкай сабраны думкі і пачуцці людзей, зачараваных Кобрынам. Тут вы абавязкова знойдзеце радкі, якія западуць у душу, і, несумненна, пакінуць светлыя ўражанні ад лірычных вершаў пра наш цудоўны горад-юбіляр.

Краязнаўчая віктарына-круіз «Я ў гэтым горадзе жыву, я гэты горад ведаю» ўключае 62 пытанні-адказа. Такія малыя формы інфармацыі, як віктарына-крыжаванка «Гарадская мазаіка: скульптурна-архітэктурныя аб'екты Кобрына» ў выглядзе мастацка аформленага плаката, ілюстраваная кніжная закладка-памятка «Кобрын: храналогія асноўных дат» адрозніваюцца мабільнасцю, аператыўнасцю, зручнасцю ў выкарыстанні і дапамагаюць хутка данесці да чытача інфармацыю.

Вялікім попытам у чытачоў карыстаюцца штогадовы «Каляндар дат і падзей Кобрыншчыны», які змяшчае звесткі пра знамянальныя падзеі горада і раёна на бягучы год, бібліяграфічны дапаможнік «Новая літаратура аб Кобрыне і Кобрынскім раёне». З краязнаўчай прадукцыяй Кобрынскай цэнтральнай раённай бібліятэкі можна будзе пазнаёміцца ў час святкавання Дня горада на пляцоўцы каля Палаца культуры, дзе супрацоўнікі цэнтральнай бібліятэкі прадставяць цыкл выстаў пра Кобрын «Гартаючы кнігу роднага горада», а таксама ў краязнаўчым інфармацыйны цэнтры. Кообрын - горад з багатай гісторыяй, гераічным мінулым і самабытнай сучаснасцю. Ён варты таго, каб пра яго ведалі, любілі і ганарыліся ім. Слаўны горад у чаканні свайго чарговага юбілею, а ў бібліятэцы працягваецца работа па стварэнні дакументнага інфармацыйнага банка даных пра Кобрын.

Summary

The article presents local history information and bibliographic of the Kobrin Central Regional Library.